

MAGYAR KÖNYVESHÁZ.

ADALÉKOK SZABÓ KÁROLY RÉGI MAGYAR KÖNYVTÁRÁNAK
II. KÖTETÉHEZ.

I.

[237.] Debreczen. 1591.¹

ARTICULI EX | VERBO DEI, ET LEGE NA- | TVRAE COM-
POSITI, AD CONSERVAN- | *dam Politiam Ecclesiasticam, et confor-*
mandam | vitam Christianam in omnibus ordinibus | necessariam. | (*Fa-*
metszet.) Esaiae 8:19 20. | Non consulatis mortuos pro vinis, sed ad
legem ma- | gis & ad testimonium, Quod si non dixerint iuxta | hoc
verbum, non erit eis matutina lux. | I. Corinth. 14. 40. | Omnia
honeste, decenter, & secundum ordinem ad | aedificationem fiant inter
vos. | DEBRECINI. | ANNO M. D. XCI. |

4-r. Nem önállóan, egyedül, hanem a GÖNCZI György neve alatt, mint
a «De Disciplina Ecclesiastica... Debr. 1591.» c. munka második része: az
1567-ben alkotott, ú. n. «Articuli majores»; e kiadásban: 73 kánon (első része
az 1577-iki ú. n. «Articuli minores» = 27 kánon, A—C = 9 levél), folytatólagos
ívjelzéssel (C₂—L₃ = 34 levél, de külön, a kiadás helyét és idejét) (DEBRECINI.
ANNO M. D. XCI.) *is feltüntető címlappal.* SZABÓ Károly, a R. M. K. II. 104.
sz. a. írja le az 1567-iki kánonok legelső debreczeni kiadását, *de későbbi kiadá-*
sait nem említi; betűsoros tartalomjegyzékében is csak az első kiadás szerepel,
úgy, hogy ez alapon csupán csak az 1567-iki kiadásról lehetne tudomásunk,
holott e kánonok az első kiadás után még ötször kiadattak a GÖNCZI György
neve alatt és pedig az «Articuli minores»-szel együtt, de mindig külön cím-
lappal. *Harsányi István.*

2.

Kolozsvár. 1596.

BREVIS | ENARRATIO | RERV. A SERENISSIMO | Transyl-
vaniae Principe Sigismundo | Anno M. D. XCV. gestarum. (Dísz: három

¹ Ebből a sorozatból az utolsó nagyobb közleményt [186—233. sz.] l. e folyóirat
1906. évf. 131—153. lapjain. Ehhez sorozandó: 234. sz. a. a VRAMECZ-féle *Postilla,*
Varasd 1586. [Kiszemle 1907. 204. V. ö. 1908. 388. l.] 235. sz. a. az 1908. évf. 105. lapja
mellett közölt *17-ik századi egyleveles pozsonyi nyomtatvány* hasonmása s 236. sz. a. az
1909. évf. 315—16. lapján közölt adalék (a «Felsőmagyarországi cikkek» 1667-ik évi kiadása).

kéz, melyek 2 oldalra s lefelé mutatnak.) AVTHORE JOANNE IACOBINO, | Notario vrbis Clau- | diopolitanae. (Könyvdisz.) CLAUDIOPOLI | 1596.

4-r. A-D 1—4. fv = 16 sztl. lev. Colophon = (könyvdiszben) CLAUDIO-POLI | Typis Heltanis. Az első, a címlapon ez a bejegyzés: Donabat C. Ritterthuis Joan. Budakerus Bisfricenfis Tranfilvanus Comes itineris Pragenfis mense Julio 1596. Az előszó (A_2-3 levél és 4-ik levél *a* lap) szól BATHORI Zsigmondhoz s kelt: «Claudiopoli, octavo Calend. Aprilis, Anno Domini 1596. — Az A_4 levél *b* lapján: Tetrastichon ad authorem. Matthaeus Tordai. — *Berni városi könyvtár.* Ferenczi Zoltán.

3.

[238.] Sopron. 1613.

LAEKNER (CHRISTOPH.) Coronae Hungariae emblematica Descriptis.

4°. Sopronii 1613. *Az árvamegyei Csaplovics könyvtár alapítója* 1836 január 27-én 4.40 krért vásárolta. — A könyvtárban eddig fel nem találtatott. *Rexa Dezső.*

4.

Bártfa. 1612.

[Bocaius, Joannes.] Hexasticha votiva | vel | Strena Poëtica. | Omnis boni gratiâ | Anno | Deo VoLente erIt MeLIVs [= 1612.] | Distributa | Ac principaliter DD consecrata | Reg. Hung. | PALATINO | ILLVSTRISS COM AC DOMINO | Dn. Georgio THVRZO, de | Bethlenfalva Com Arvensi | ejusdemque Com. Comiti perpetuo | Sacr. Regiæ Mttis Consiliario | ab Joanne Bocatio | I. Timoth. 2. vers 1. & 2. | Ante omnia fiant deprecationes | obsecrationes, interpellationes | gratorum actiones pro omnibus | Homínibus pro Regibus, et omni- | bus in eminentia constitutis | ut placidam et quietam vitam | degamus &ct. | Bartphae | Excudebat Jacobus Kléz. ||

Hogy BOCATIUSnak fenti című munkája nyomtatásban tényleg megjelent, bizonyítja a *sárospataki ref. főiskolai könyvtár kéziratárában* 242. sz. a. őrzött kéziratos példánya, melynek címlap előtti levelére SZOMBATHI János sárospataki főiskolai könyvtárnok ezt jegyezte fel: «*Descriptum ex Exemplari typis impresso, & Imaginibus pulchris ornato, quod possidet Gymnasium Aug. Conf. Leutschoviense.*» A másolatot készítő SZOMBATHI az utolsó, 88-ik, lap aljára odairta: «*Descriptum S. Patak. 21a novembris, 1793. Finis.*» A címlap leírásában, mint a sorok beosztásából kitűnik, az eredetit igyekezett utánozni. A kézirat 8-r. alakú és be van kötve. Az arcképek helye üresen van hagyva. A nyomtatott példánynak, SZOMBATHI adata szerint, a *lőcsei ág. hitv. evang. főgimnázium könyvtárában kell lennie.* Harsányi István.

5.

Lőcse. 1614. [Jav. SZABÓ R. M. K. II. 360-hoz.]

Carmina sepulchralia, | super funus | Spectabilis & Magnifici
Comitis ac Do- | mini Domini Christophori Thurzo De | Bettlen
falva | Comitatus Scepusiensis perpetui eius- | demque & Sarofiensis
Comitatum Su- | premi Comitis: Liberi Baronis Arcium | Scepes,
Baymotz, Sempthe, Galgotz & | Themethwin Domini in Richno
Equitis | Aurati; ac Sacratiffimæ Cæfareæ Re- | giæque Maieftatis
Cubicularii. | Anno a Christo nato 1614. die 7 Aprilis | ætatis 31.
Scepusii demortui & die 26 | Máj Leutschowia Metropoli Gepidarum |
in magna frequentia Magnatum, Baronum | & Nobilium honorifice
Sepulti. | Conscriptæ & consecrata eiusdem me- | moriæ & virtutibus |
per | M. Stephanum Xylandrum | Leutschowienfem Ecclesiae Varalien- |
fis Pastorem, & 24 Regalium Seni- | orem. | — | Leutschovia | Typis
Jacobi Klöz expressum. ||

E halotti verseket tartalmazó nyomtatvány, — melynek rövid címét SZABÓ K. RMK. II. 360. sz. a. KLEIN (Nachrichten. I., 497.) után közli, — igen szép kézirat másolatban megvan a *sárospataki ref. főiskolai könyvtár kéziratára* 402. sz. a. őrzött «Collectio Csengeriana» c. 4-r. alakú gyűjteményében, melynek 6-ik darabja s 14 lapból áll.

Harsányi István.

6.

[259.] H. n. 1617.

PIIS LECTORIBVS SALVTEM DICUNT | et debita officia
candidè pollicentur. | V¹ETUS in Ecclesia ritus est & gravi autoritate
fapientum fancitus et receptus, hoc literarum & testimoni- | orum etc.

Kelt Tasnádon, 1617 nov. 15. Tanusítvány BÉCSI János részére a ref. egyházba történt átlépéséről. Kiadta MELOTAI István. Egy leveles nyomtatvány; méretei: 410 × 328 mm.

A M. N. Múzeum levéltárban; a JANKOVICH-gyűjteményből.

Gulyás Pál.

7.

[240.] H. n. 1619.

O²MNIBUS ELECTIS AC VOCATIS SANCTIS, | Christi JESU fidelibus,
nobis in unitate fidei, per charitatem conjunctis praefentes lecto- | ris;
Gratiam & pacem à DEO PATRE, per communem Dominum & Salva- |

¹ 30 mm. magas renaissance-izlésű kezdőbetű.

² 25 mm. magas kezdőbetű.

tozem nostrum JESUM CHRISTUM, in sanctificatione- | ne Spiritus Sancti, precamur.

Tanúsítvány SCHEFLER János részére arról, hogy református vallású. Egy leveles nyomtatvány. Kelt Kőrmenden, 1619. aug. 24. Méretei: 417 × 318 mm.

M. N. Múzeum levéltárában.

Gulyás Pál.

8.

[241.] Lőcse. 1620.

DUCHON (János). Zodiacus || Votivos || Pro auspicio novi Anni || *Generosissime, Antiquiss: ac Nobilissime* || Domni || Mariasianæ || de Markusfalvâ, || quae || cum ultra annos || quingentos Fortes, || togâ fago'que perillustres Heroas Pa || triae Hungariae suppeditâffet; || nunc inftar Zodiaci, XII. Filiis || longèlateq'; corufcat, dicatus || *ab* || Johanne Dvchon, || Sch. Marcivil: Rect: || Anno: || Mars faeVlt: DeXtrâ nos tege ChrIste tVâ. || Levtschoviaë, Typis Danielis Schultz.

4°. 6 sztdan lev. A füzet epigrammákat tartalmaz: MARIÁSI Zsigmond, Pál, György, László, András, Ferenc, János, ifj. György, a serdülő Balthazár, István, Zsigmond, a csecsemő Sámuel tiszteletére.

Rexa Dezső.

9.

[242.] H. n. 1629.

OMNIBUS ET SINGULIS IESU CHRISTI FIDELIBUS, IN | UNITATE FIDEI PER CHARITATIS VINCULUM NOBIS CONIUNCTIS, | praesentium natitiam habituris, Gratia & pax à Deo Patre et Domino nostro Jesu Christo. | D²Ulcifsimo^o noster Sálvator ex antro fepulchri redivivus nihil prius in votis habuit, quàm ut mortales fructuum fuae pafsionis et mortis participes faceret, disper- | fosq', | stb.

Tanúsítvány ZOKÓCZI Sámuel részére arról, hogy hithű kálvinista. Egy leveles nyomtatvány. Kelt Pápán, 1629 június 20. Méretei: 404 × 305 mm.

A M. N. Múzeum levéltárában.

Gulyás Pál.

10.

[243.] Várad. 1633.

CANONES ECCLESIASTICI in Quinque Classes Distribvti quibus Ecclesiae Helveticam Confessionem amplexae in Comitatus Mosoniensi, Psoniensi, Comaromiensi, Nitriensi, Barsiensi, Hontensi & Nogradiensi

¹ 17 mm. magas kezdőbetű.

² 18 mm. magas kezdőbetű.

& finitimis Praesidiis a Superioribus reguntur. Editi. — — Communio suffragio Ministrorum Dei in Synodo Comjathina congregatorum. Recusi & Ungarica translatione donati sumptibus et cura Ecclesiarum ejusdem Helveticae Confessionis in Comitatus Pest, Solt, Pilis, Nagy et Kis Heves, Tholna, Székes Fejérvár etc. Varadini. Apud Abrahamum Kertész Szencziensem, *MDCXXXIII.*

Hogy ezeknek az ú. n. «Komjáti-kánonok»-nak az 1625-iki pápai (RMK. II. 438.) és 1642-iki váradi (RMK. II. 612.) kiadásain kívül még *egy 1633-iki másik váradi kiadása is volt*, azt kétségtelenül igazolja a sárospataki ref. főiskolai könyvtár kéziratárában levő s Szőke Ferenc által szerkesztett ívrét alakú kánonos-könyv («Canones Ecclesiastici Ecclesiarum Reformatarum in Hungaria»), melynek 89—158. lapjain a fenti címmel ellátott kánonok (Praefatio + Classis I—V.) olvashatók, melyeket Szőke Ferenc generalis notarius egy 1633-ban Váradon nyomtatott példányról másolt le. M(AKLÁRI) P(AP) L(AJOS) a Sárospataki Füzetek 1864. évf. 667-ik lapján, nyilván a sárospataki könyvtár kéziratok kánongyűjteménye alapján említi, hogy a Komjáti-kánonok gyűjteménye «Kijött Váradon 1633.» E kiadásnak ma egy példánya sem ismeretes.

Harsányi István.

II.

[244.] Gyulafehérvár. 1636.

Carmen Panegyricum In Illustri Athenaeo Bethlen-Rakociano, quod est Albae-Juliae, 10. Xbris, An. 1635. solenni absoluto examine publicè recitatum; pòst Illustrissimo et Celsissimo Principi ac Domino, Domino Georgio Rakoci, Transylvaniae Principi, partium Regni Hungariae Domino, Siculorum Comiti &c. Musarum Favitori ac Moecenati munificentissimo humillimè oblatum à Venceslao Ratagio, Boëmo. Etcostichon Frange DeVs Moesto fLorentes aere phaLanges | AVrea paX toto sVaVè Vt In orbe sonet. (= 1636.) Albae-Juliae. Typis Celsissimi Principis.

Kis 4-rét. A = 1 iv = 4 sztlan levél. — Elül: címlap, dedicatio votiva 2 lap.

British Museum (III. György király könyvtárából.)

Kropf Lajos.

12.

[245.] Lőcse. 1642.

Exilium Auxilium benè censè, namque fideli Exilio, Auxilio divi Christus adest. Gründliche Beschreibung Joachimi Seelingeri Sehlacordensis Boëmi, Exulirten Pastoris, umb des reinen Worts willen, von Miristcaw ung Deschenitz, und dessen aussgestandenen langwirigen schmertzlichen Exilii von 1620 biss auf 1642 Jahr verfast. Zur christ-

lichen anmahnung der Danckbarkeit zu Gott, gnädig verschonet worden und zum Trost, wie Gott die seinen wunderlich führet, regieret und erhält, da er da einen getrewen Brisiloi zum Unterhalt erweckt, dort einen frommen Achis im Elend gibt, der ihn auffnimbt, hie einen mitleidenden Obadium verschaffet, der da aushilft, anderwo inn Mangelhaftigkeit einer barmhertigen Sunamitischen Wittib Hertz rühret, die von ihrem Hausraht ausschelfen thut, und der Belohnung von Gott unfehlbar gewertig sein, davon der Günstige Leser ferner berichtet werden kan. Gedruckt zur Lewtschaw, bei Lorentz Brewern im Jahr Christi: 1642.

4-r. 4 levél.

Sárospataki főiskola könyvtára.

Szinyei Gerson.

13.

[246.] **Gyulafehérvár. 1647.**

Alstedius (Job. Henr.). Rudimenta | Lingvæ | Latinæ, | In usum | Scholæ Albensis; | Hoc modo elaborata, ut puer, unius | anni spatio, ex illis legere decli- | nare, comparare, conjugare, | initia deniqꝫ Syntaxis, & radi- | ces Sylvulæ vocabulorum har- | monicae, addiscere possit. | Editio Quinta |. Declinare probe qui novit, conqꝫ ju- | gare; | Grammaticū meritò dixeris esse bonū. | Albae Juliae, | Per | Martinum Major, | Coronensem. | Anno 1647.

8-r. Könyvtáblából kiáztatott töredék. Megvannak az A, B, D, G, H, L és M jegyű ivenk, a többi hiányzik.

1. kiad. Gyulafehérvár, 1634. — 2. U. o. 1635. — 3. U. o. 1640...
10. Lőcse, 1667. *Saját gyűjteményemben.* *Todorescu Gyula.*

14.

[247.] **Kassa. 1657.**

Ehren Geticht bey ansehnlicher Hochzeit-Freuden des Ehrenvesten | Wohlbenahmten und Kunstreichen Herrn **Johannis Wittichs** | Bornahmen Mahlers in Eperies 2c Bräutigams: auch der Edlen | Viel Ehr und Tugendreichen Jungfrauen **Margareta** | des weiland Hochwürdigen, Groß Achtbaren | Hoch und Wolgelahrten Herrn **M. Petri Zablers** | wolverdienten Pfatherrn in Brüttsche, auch der 5 Königl. Freyen-Städte hier in Ober-Engern, gewürdigten Superintendenten hinterlassenen Jungfr. Tochter Braut: Anno 1657. den 20. Novembr. aufgesetzt und überreicht von — — — Gedruckt zu **Caschau.**

4-r. — *A iv = 4* sztalán lev. Kedélyes, sőt gyakran humoros versek találhatók e nyomtatványban: *Fridhuber Eliás-tól; Roprádi Bel Ádám-tól; Fallnhauser Mátyás-tól.*

Alsókubini Csaplovics-könyvtár.

Rexa Dezső.